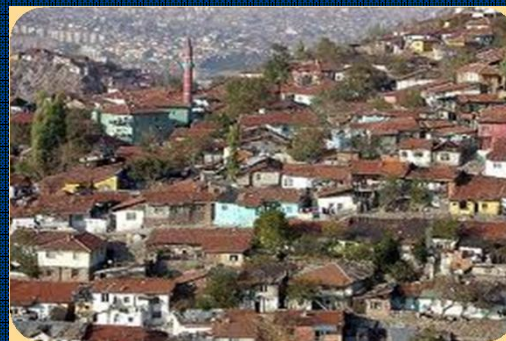
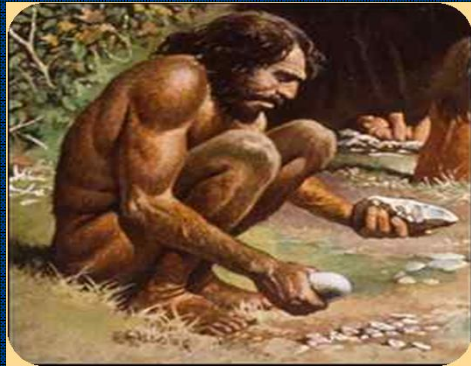

TÜRKİYE NÜFUSU

DR. MUHAMMET BAHADIR

VERİLER EĞİTİM AMACI İLE KULLANILMIŞTIR. TİCARİ
AMAÇ YOKTUR. EMEĞİ GEÇENLERE TEŞEKKÜR
EDERİM.

TÜRKİYE'DE NÜFUS VE NÜFUSUN GELİŞİMİ

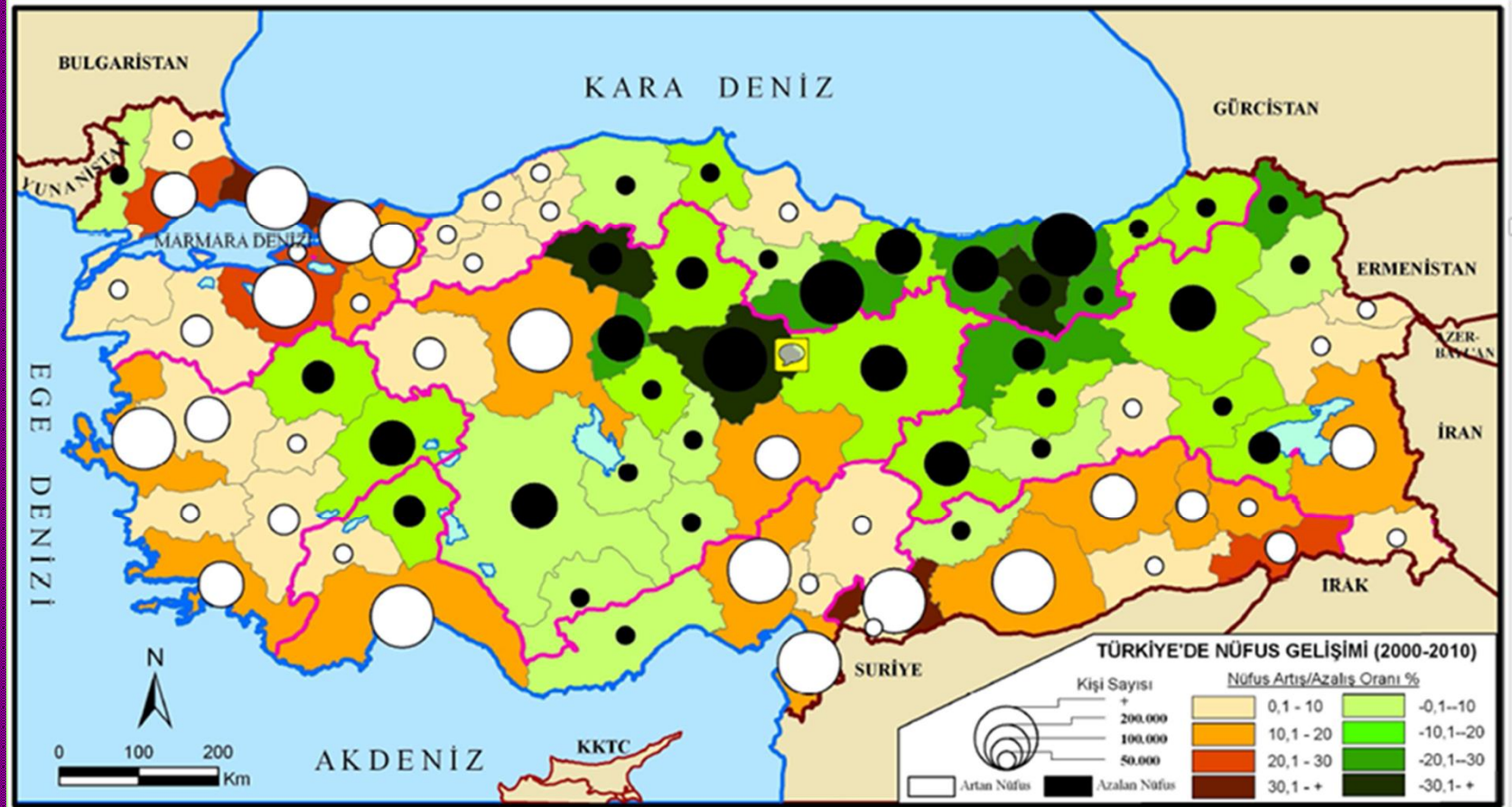
❖ TÜRKİYE’DE NÜFUSUN GELİŞİMİ, ❖ NÜFUS ARTIŞININ NEDENLERİ VE ❖ ORTAYA ÇIKARDIĞI SORUNLAR

Tablo 1: Sayım yıllarına göre Türkiye Nüfusunun gelişimi(1927-2010) (KARABAĞ,ŞAHİN 2011)

Yıllar	Toplam Nüfus	Dönem	Nüfus Artış Hızı(binde)
1927	13.648.270		
1935	16.158.018	1927-1935	21,1
1940	17.820.950	1935-1940	19,6
1945	18.790.174	1940-1945	10,6
1950	20.947.188	1945-1950	21,7
1955	24.064.763	1950-1955	27,8
1960	27.754.820	1955-1960	28,5
1965	31.391.421	1960-1965	24,6
1970	35.605.176	1965-1970	25,2
1975	40.347.719	1970-1975	25,0
1980	44.738.957	1975-1980	20,7
1985	50.664.458	1980-1985	24,9
1990	56.473.035	1985-1990	21,7
1997	62.865.574	1990-1997	15,1
2000	67.803.927	1997-2000	18,2
2010	73.722.988	2000-2010	15,8

Harita 1. Türkiye’de Nüfusun Gelişimi(YAKAR, 2012)

- ❖ Nüfusun gelişimi bölgesel olarak irdelendiğinde , en fazla artışın İstanbul ve çevresinin etkisiyle Marmara bölgesinde gerçekleşmiştir.
- ❖ 2000-2010 arasında Türkiye’nin toplam nüfusundaki her 4 kişiden 3’ü bu bölgede artmıştır.

Nüfus artışının nedenleri

**Doğum
oranlarının
fazlalığı**

**Ölüm
Oranlarının
Özellikle
Bebek Ölüm
oranlarının
Azalması**

**Sağlık ve
Beslenme
Koşullarının
Giderek
İyileşmesi**

**Dış
Ülkelerden
Ülkemize
Yapılan
Göçler**

**Genç Nüfus
Miktarının
Fazla
Olması**

Foto.1.

www.ozgunresimler.com

05.04.2013

	2000 Nüfusu	2000 TDH	2010 Nüfusu	2010 TDH	Nüfus Artış Oranı %	YNAH ‰	Artış/Azalışı	2007-2010 Net Göçler
Marmara	17.365.027	1.91	21.887.360	1.60	26.0	23.1	4.522.333	357.439
Ege	8.938.781	2.16	9.693.594	1.63	8.4	8.1	754.813	52.210
Akdeniz	8.706.005	2.57	9.423.231	2.13	8.2	7.9	717.226	29.718
İç Anadolu	12.205.933	2.55	12.346.517	1.90	1.1	1.1	140.584	3.715
Karadeniz	7.842.148	2.38	7.004.289	1.76	-10.7	-11.3	-837.859	-82.121
Doğu Anadolu	6.137.414	3.92	5.775.225	2.75	-5.9	-6.1	-362.189	-222.962
GD Anadolu	6.608.619	4.85	7.592.772	3.46	14.9	13.9	984.153	-137.999
TÜRKİYE	67.803.927	2.53	73.722.988	2.03	8.7	8.4	5.919.061	0

TDH: Toplam Doğurganlık Hızı ‰ YNAH: Yıllık Nüfus Artış Hızı ‰

Kaynak: TÜİK

Ölüm
oranlarının
azalması

Foto 2.

<http://www.haber7.com/neler-oluyor-hayatta/haber/976045-124luk-mehmet-dede-rekor-pesinde> 05.04.2013

Sağlık ve
beslenme
koşullarının
giderek
iyileşmesi

Foto 3.

<http://reikigelisim.com/doktor-roportajlari-2/>
05.04.2013

Tablo 1. İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması 1. Düzey'e göre ölüm sayısı ve temel ölümlülük göstergeleri
(31/03/2012 tarihi itibarıyla)

BBS (1. Düzey)	Ölüm sayısı		Bebek ölümü sayısı		Kaba ölüm hızı (‰)		Bebek ölüm hızı (‰)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
TR Türkiye	368 390	365 190	17 388	15 049	5,1	5,0	13,9	12,1
TR1 İstanbul	53 702	52 737	2 398	2 048	4,2	4,0	11,5	9,7
TR2 Batı Marmara	22 668	22 993	482	372	7,3	7,3	13,3	10,4
TR3 Ege	57 002	56 613	1 849	1 464	6,0	5,9	14,3	11,6
TR4 Doğu Marmara	37 335	37 485	1 287	998	5,6	5,5	12,8	10,0
TR5 Batı Anadolu	32 945	32 235	1 436	1 232	4,8	4,6	13,4	11,6
TR6 Akdeniz	41 128	41 732	2 272	2 003	4,5	4,5	13,7	12,2
TR7 Orta Anadolu	21 508	21 245	793	693	5,6	5,5	11,9	11,0
TR8 Batı Karadeniz	31 239	30 491	832	689	6,9	6,8	13,0	11,3
TR9 Doğu Karadeniz	16 134	15 533	405	362	6,4	6,2	11,4	10,7
TRA Kuzeydoğu Anadolu	11 019	10 839	621	688	5,0	4,9	12,6	14,0
TRB Ortadoğu Anadolu	16 270	15 851	1 459	1 205	4,5	4,4	17,1	14,5
TRC Güneydoğu Anadolu	27 440	27 436	3 554	3 295	3,7	3,7	17,3	16,0

Dış ülkelerden
ülkemize
yapılan göçler

Foto 4. <http://www.bigunde.net/category/bilgi-yuvasi-tum-bilgiler/page/> 05.04.2013

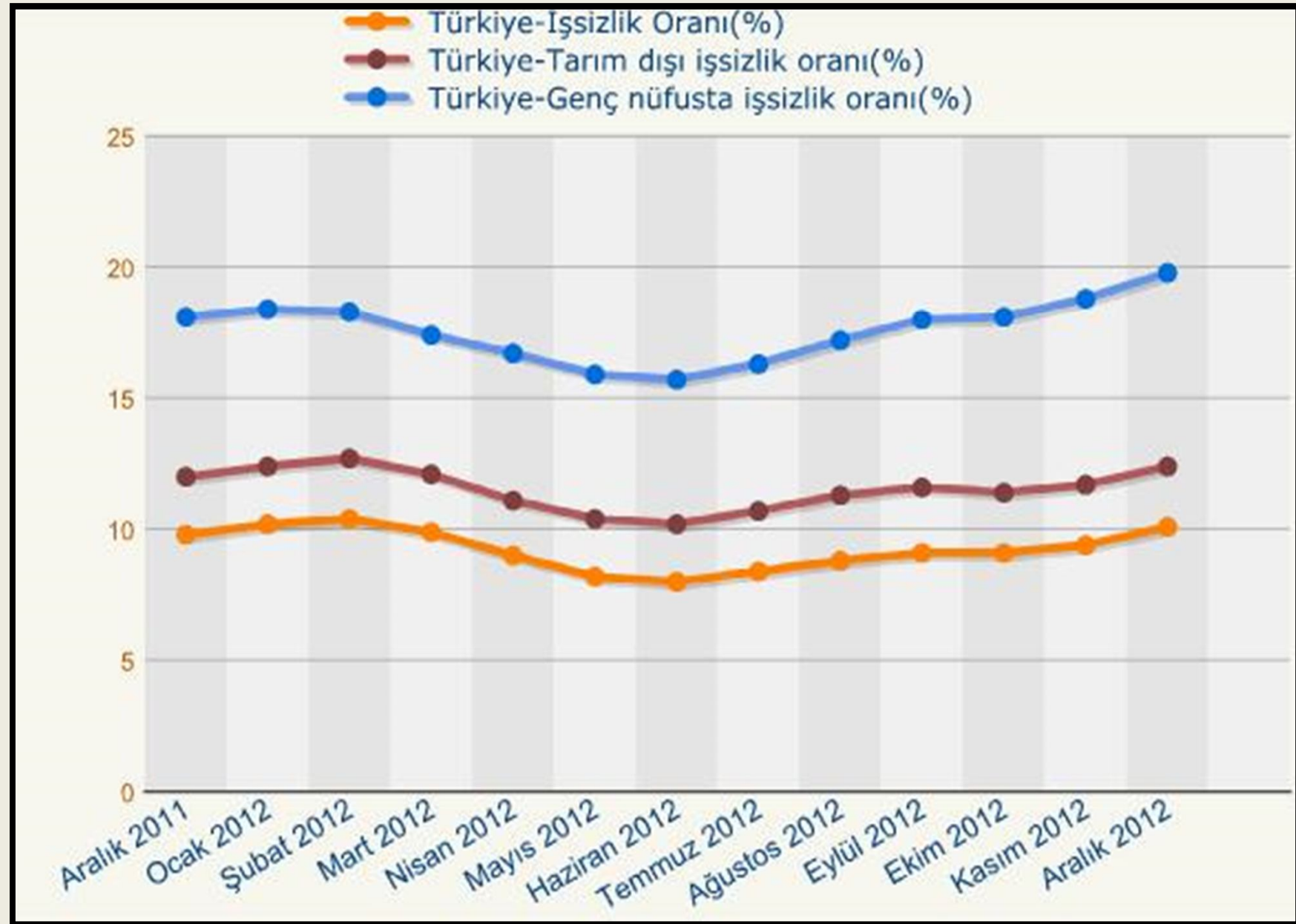

Genç nüfus
miktarının
fazla olması

Foto 5. <http://www.risalehaber.com> 05.04.2013

Grafik 2. <http://www.tuik.gov.tr/Gosterge.do?id=3536&metod=IlgiliGosterge>

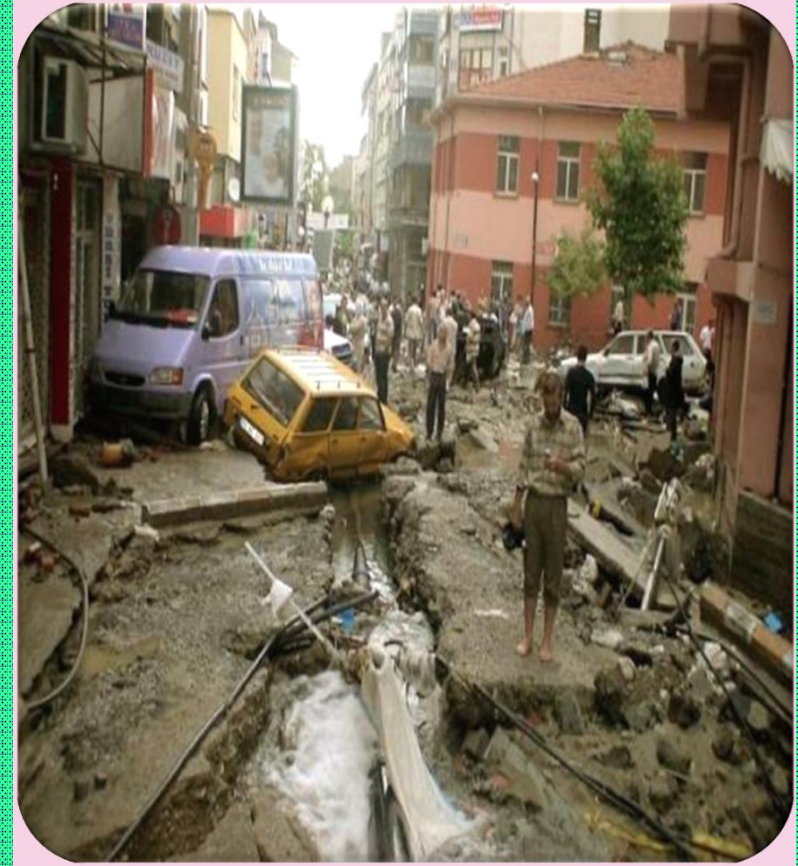
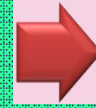

Foto.7 <http://www.gunortasihaber.com/2012/01/17/izmirde-carpik-kentlesme-buyuk-sorun-olusturuyor/> 08.04.2013

Foto.8 <http://www.sakinkafa.com/altyapi-sorunu-ve-istanbul> 08.04.2013

Ortadoğu'da 'Su savařları' tehlikesi....!

Foto.6 <http://www.mansetgazetesi.com/haber/22942-dunya-ortadogu39da-39su-savaslari39-tehlikesi.html#ixzz2Q1LXfocp> 08.04.2013

- ❖ **2007'de yaşanan kuraklık, su kaynaklarının kötü kullanımı, nüfus artışı sonucu su ihtiyacının artmasının bu sonuca yol ağtığını kaydediyor.**
- ❖ **NASA'nın araştırması Ortadoğu'da içme suyunun azaldığı ve gelecekte bazı ölkelerin su sıkıntısı çekeceği kaygılarını haklı çıkarıyor**

- ❖ **Türkiye’de nüfusun dağılışını etkileyen faktörler**
- ❖ **Nüfusun bölgelere göre dağılışı**

Türkiye’de nüfusun dağılışını etkileyen faktörler

Doğal faktörler

Beşeri faktörleri

iklim

Tarım faaliyetleri

Bitki örtüsü

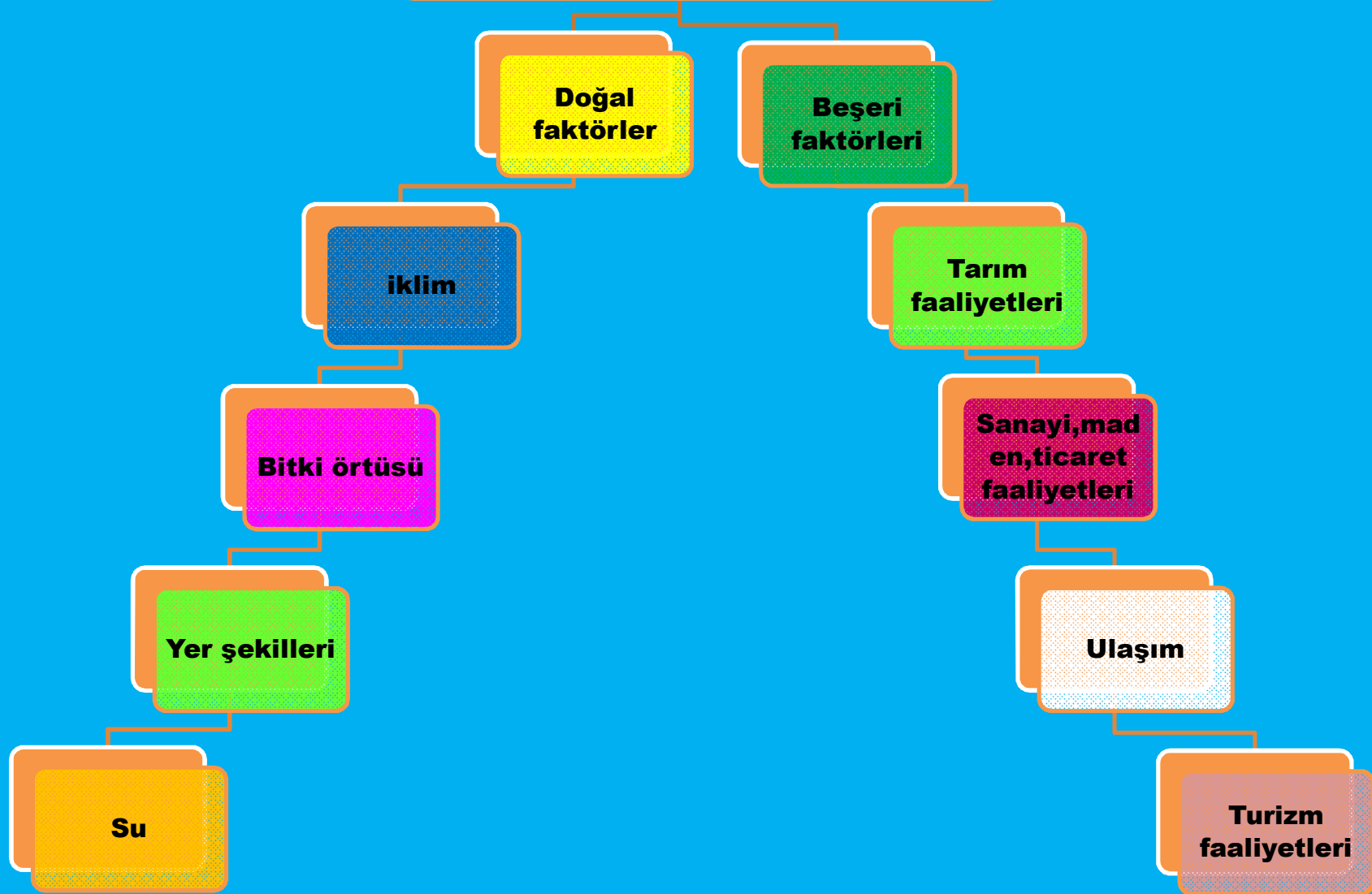
Sanayi, maden, ticaret faaliyetleri

Yer şekilleri

Ulaşım

Su

Turizm faaliyetleri

Doğal faktörler

1. iklim

İnsan faaliyetlerini sınırlayan doğal faktörlerin başında iklim gelir.

iklim koşulları insanların tarımsal faaliyetleri başta olmak üzere tüm faaliyetlerini etkiler.

Sıcaklık ve yağış koşulları elverişli olduğu için deniz kıyıları sık nüfusludur.

Foto 9.

<http://annelilikmveben.wordpress.com/2010/01/21/yagmur-ve-bulut-masali/05.03.2013>

Foto 10. <http%253A%252F%252Fgeograpy.blogcu.com> 05.04.2013

Foto 11. <http://turkiyebaymakservisi.com/samsun> 05.03.2013

2. Bitki örtüsü

- **Yoğun bitki örtüsünün olduğu yerler az nüfusludur.**

- **Bitki örtüsünün az olduğu yerlerde yerleşmeler ve nüfus sıklaşır.**

3.Yeryüzü Şekilleri

FOTO 14.FATSA
BAYIR,2013

FOTO 15.GİRESUN ALUCRA
<http%253A%252F%252Fwww.resimlerden.com%252Falucra-resimleri.html>
05.04.2013

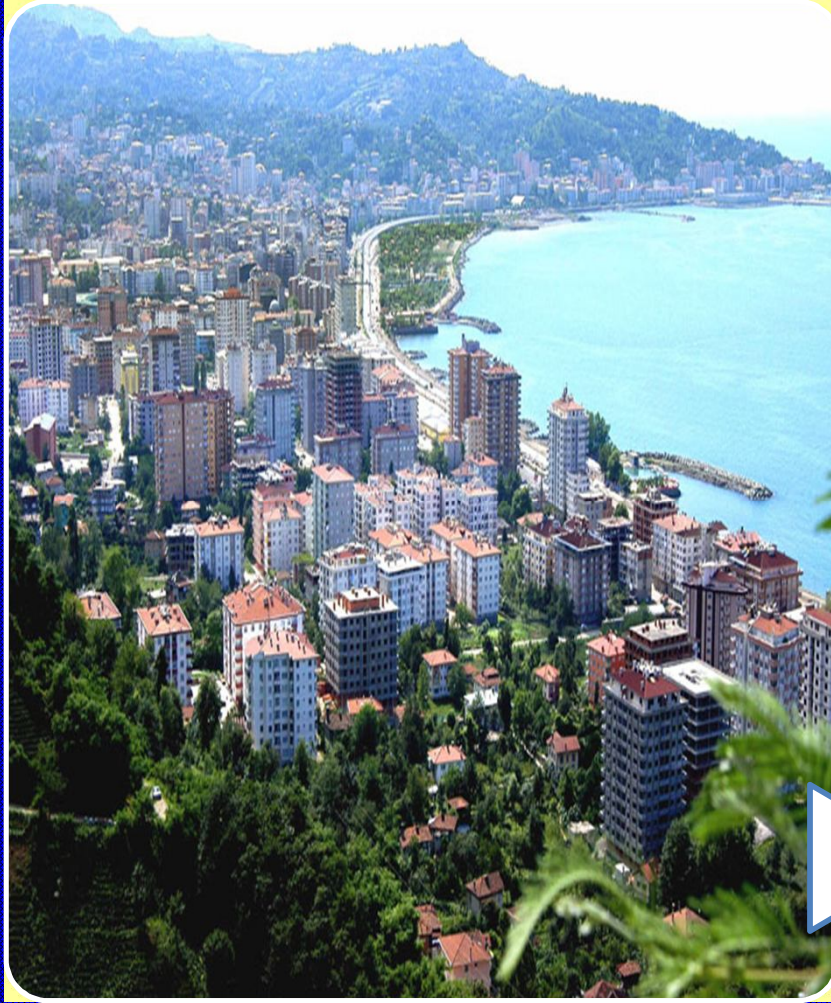

Foto. 16 RIZE <http://www.sevgimiz.com/resimler/rize-resimleri.php> 05.03.2013

Foto. 17 İZMİR <http://izmirprovince.blogspot.com/05.04.2013>

Su,

Hem biyolojik hem de çeşitli faaliyetleri için zorunludur.

Deniz kıyıları ve akarsu boyları kalabalık büfustur

Adana, Antalya,
Samsun, Rize

Beşeri faktörler

TARIMSAL FAALİYETLER

Foto18.

SANAYİ,MADENCİLİK, TİCARET FAALİYETLERİ

Foto 19.

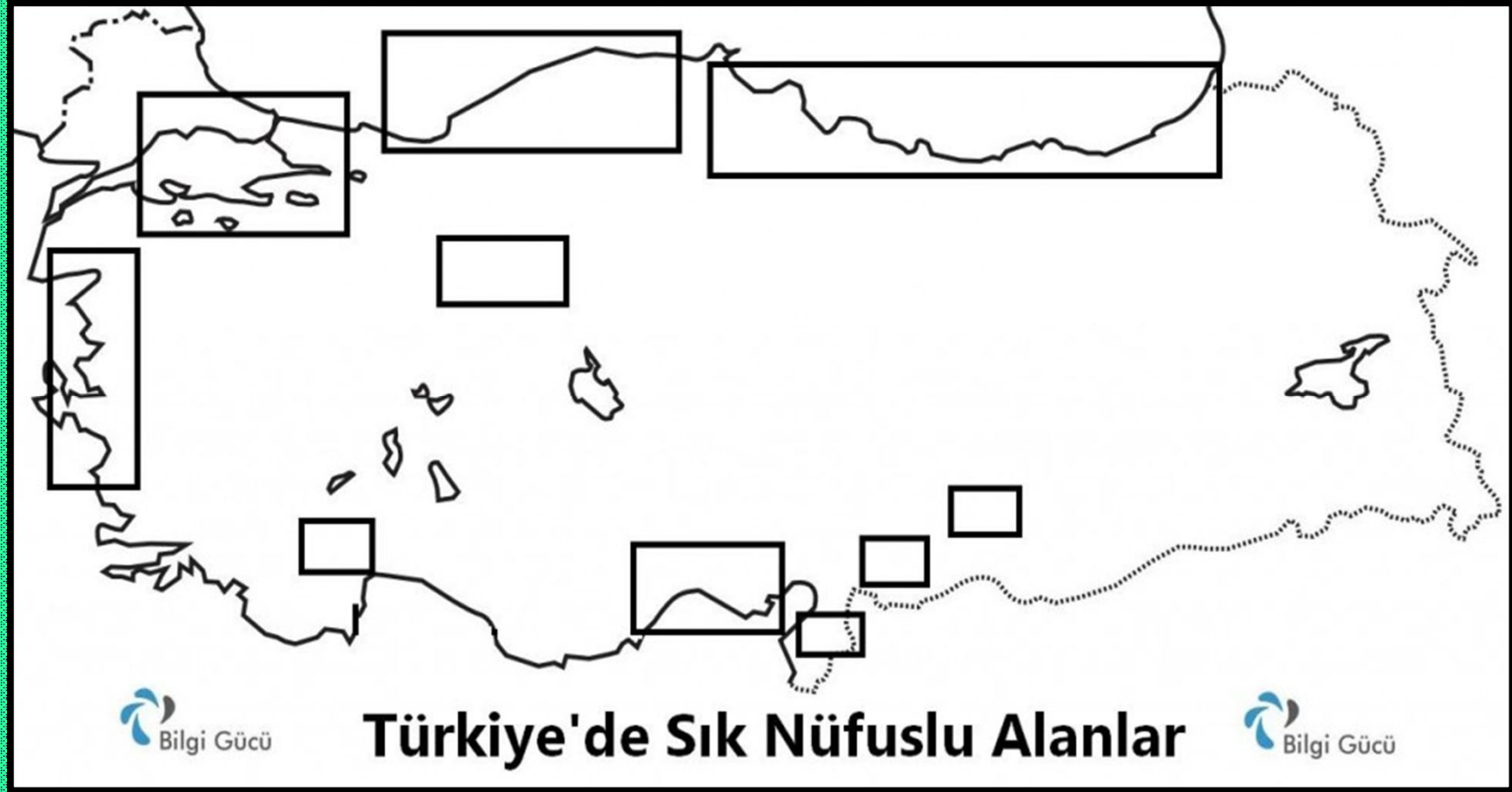
ULAŞIM VE TURİZM FAALİYETLERİ

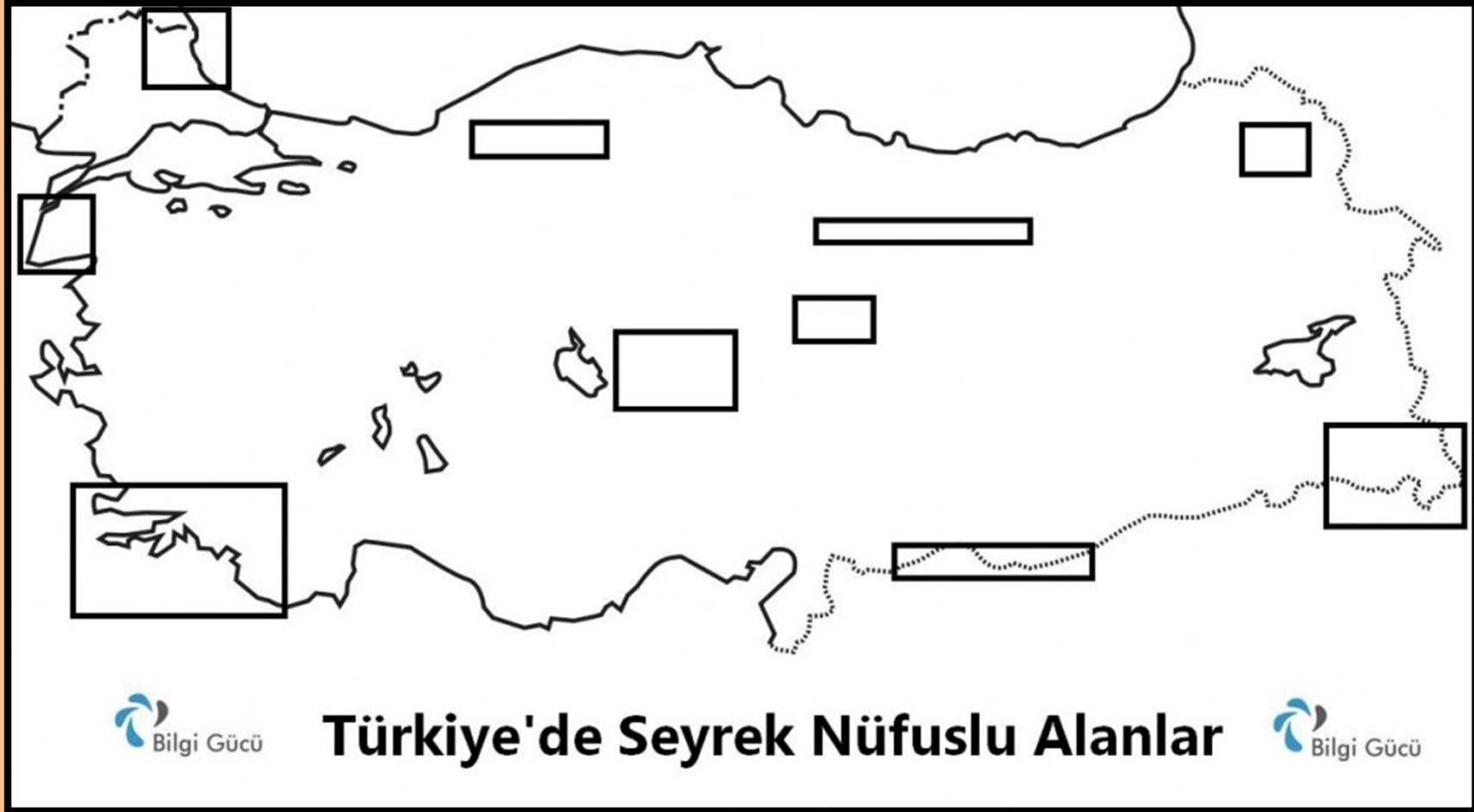
Foto 20.

TÜRKİYE'DE NÜFUSUN DAĞILIŞI KROKİSİ

Sekil 1. <http://www.bilgigucu.com/turkiyede-nufus-dagilisi-ve-nufus-dagilisina-etki-eden-faktorler> 08.04.2013

Şekil 2. <http://www.bilgigucu.com/turkiyede-nufus-dagilisi-ve-nufus-dagilisina-etki-eden-faktorler/> 08.04.2013

**Türkiye’de
nüfusun yoğun
olduğu yerler**

Çatalca-Kocaeli
bölümü

Ege kıyıları

Çukurova

Karadeniz kıyı
kuşağı

**Türkiye’de
nüfusun seyrek
olduğu yerler**

Menteşe yöresi

Teke- Taşeli
platoları

Yıldız dağları
bölümü

Doğu
Karadeniz’in iç
kesimleri

Hakkari bölümü

Tuz gölü çevresi

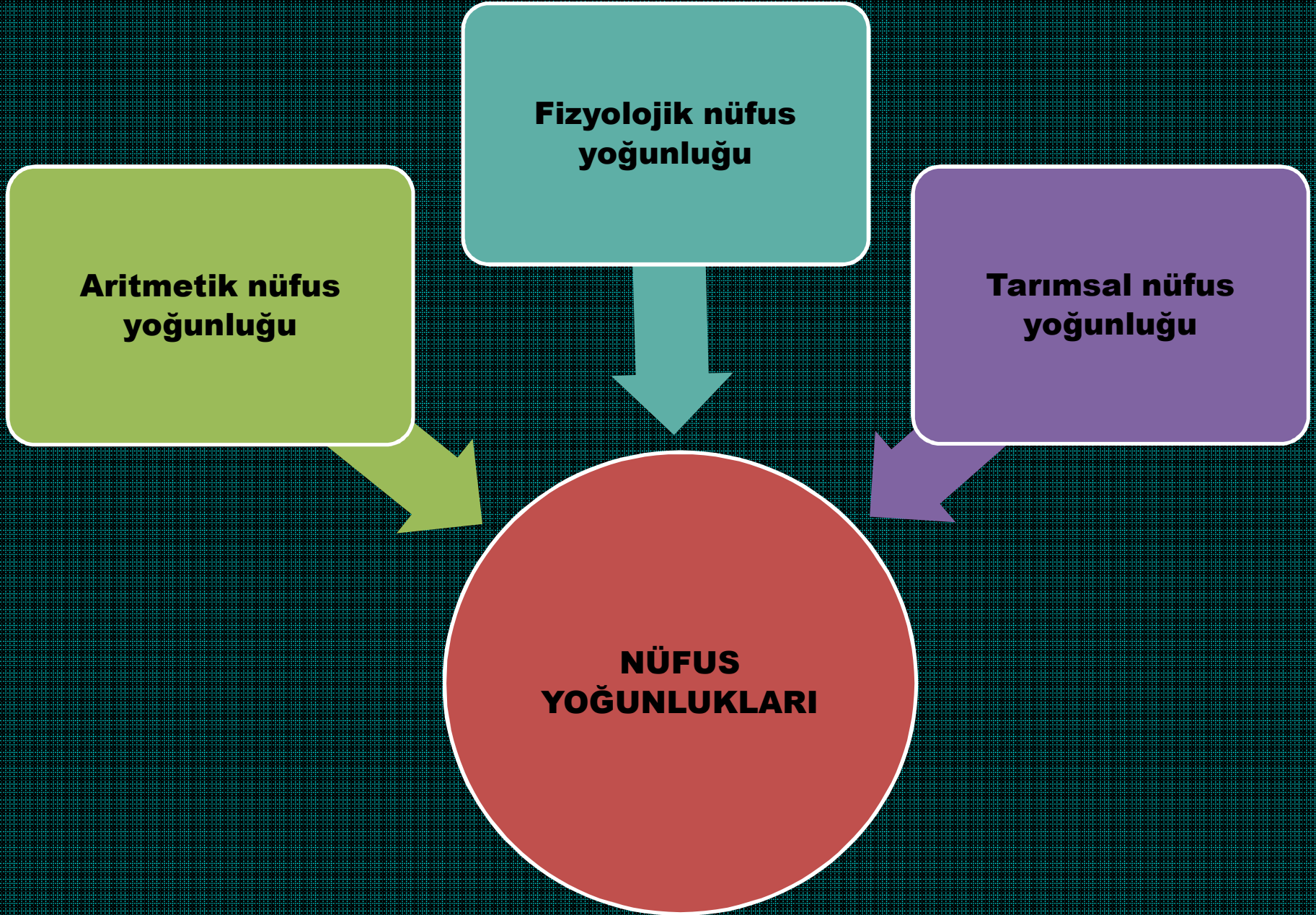
- ❖ **Türkiye’de nüfus yoğunlukları**
- ❖ **Türkiye’de uygulanan nüfus politikaları**
- ❖ **Gelecekte Türkiye nüfusu**

**Aritmetik nüfus
yoğunluğu**

**Fizyolojik nüfus
yoğunluğu**

**Tarımsal nüfus
yoğunluğu**

**NÜFUS
YOĞUNLUKLARI**

1)Aritmetik nüfus yoğunluğu

$$\text{Aritmetik (Matematik) N. Yoğunluğu} = \frac{\text{Toplam Nüfus}}{\text{Yüzölçüm}} = \frac{72.561.312}{814.578} = 89 \text{ kişi/km}^2 \text{ (2009 yılı)}$$

<http://alamankale.blogspot.com/2011/01/nufus-yogunluklar.html#!/2011/01/nufus-yogunluklar.html>

- Toplam nüfusun yüzölçüme bölünmesiyle bulunur.
- Genel bir bilgi verir.
- Sayım yıllarına göre nüfus yoğunluğu sürekli artmıştır.

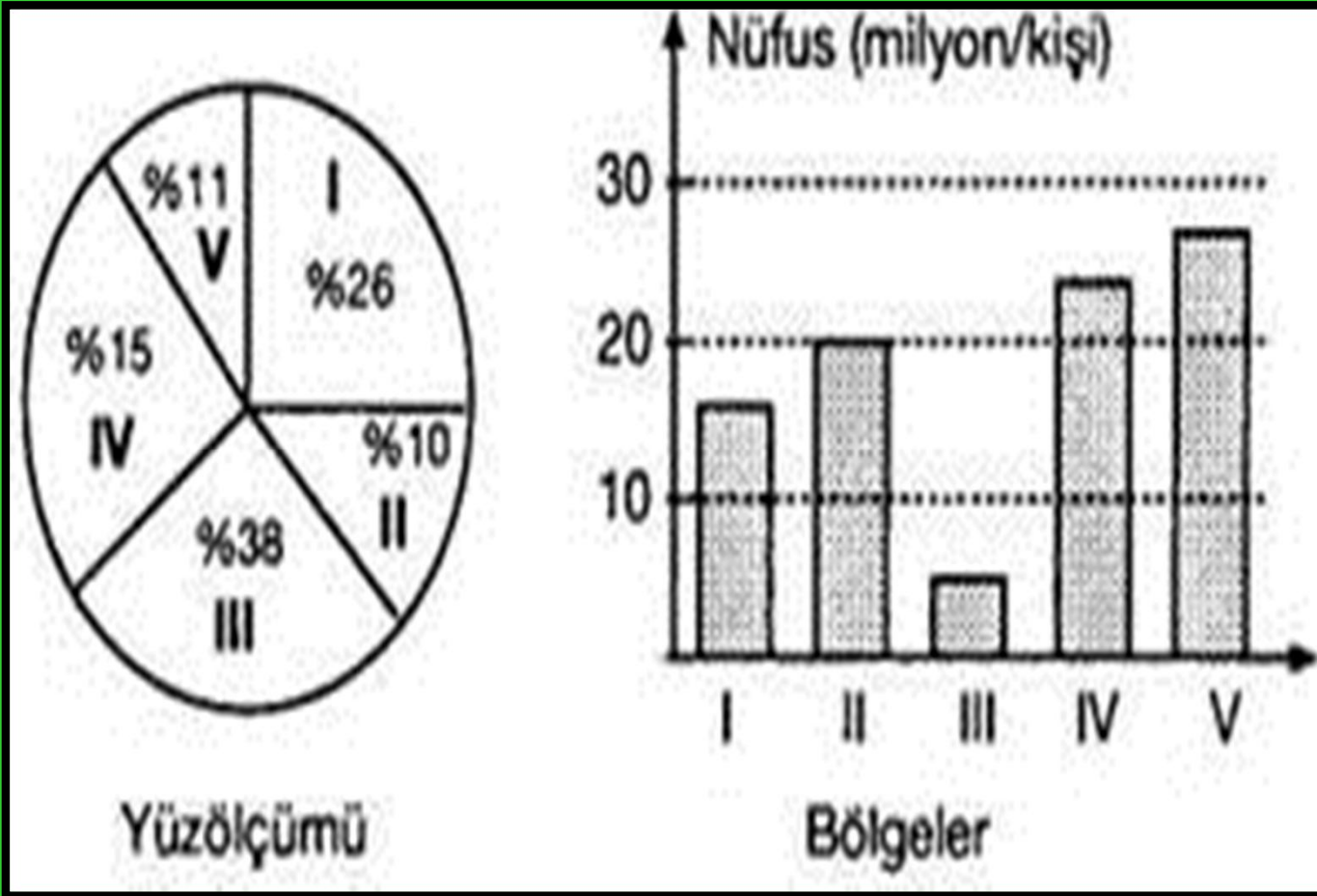
Tablo 2.<http://alamankale.blogspot.com/2011/01/nufus-yogunluklar.html#/2011/01/nufus-yogunluklar.html>
08.04.2013

Coğrafi Bölge	Nüfus	Gerçek Alan (km ²)	2007 Yılı verileri
			Yoğunluk (kişi/km ²)
Marmara	20 724 950	67 306	308
İç Anadolu	11 327 675	163.057	69,9
Ege	9 299 322	93.139	109,4
Akdeniz	9 024 884	122.927	73,9
Karadeniz	7 462 451	143.537	51
G. Doğu Anadolu	6 636 391	59.176	108,8
Doğu Anadolu	6 110 583	165.436	35,7
Türkiye	70 586 256	814 578	86,6

Grafik 2.http://dc227.4shared.com/doc/D0dACWdd/preview.html&docid=f4X9V_OzQAKwaM&imgurl 08.04.2013

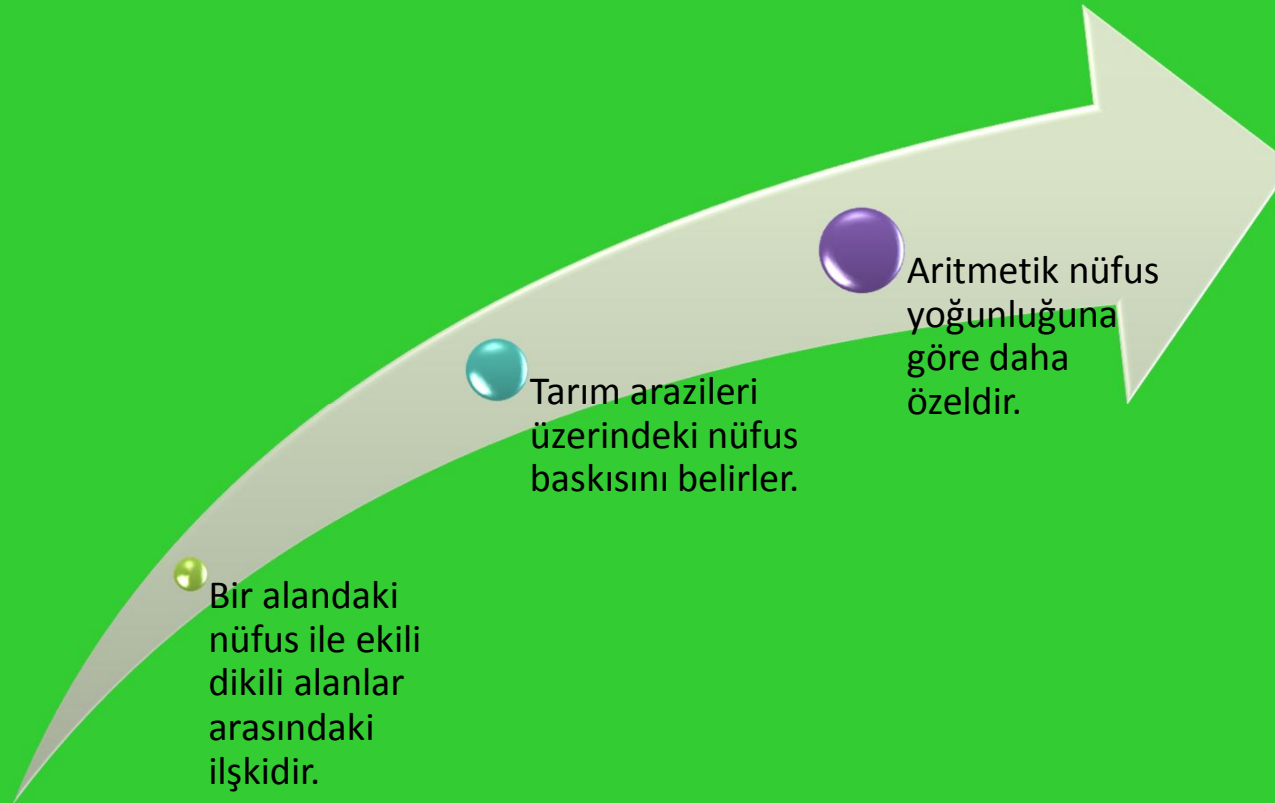
Şekil 3. <http://www.muhteva.com/nufus-ve-yerlesme-sorulari-t262300.html>

?

2)Fizyolojik nüfus yoğunluğu

$$\text{Fizyolojik N. Yoğunluğu} = \frac{\text{Toplam Nüfus}}{\text{Tarım Alanı}} = \frac{72.561.312}{263.790} = 275 \text{ kişi/km}^2$$

<http://alamankale.blogspot.com/2011/01/nufus-yogunluklar.html#/2011/01/nufus-yogunluklar.html>

3) Tarımsal nüfus yoğunluğu

$$\text{Tarımsal N. Yoğunluğu} = \frac{\text{Tarımla Uğraşan Nüfus}}{\text{Tarım Alanı}} = \frac{23.797.653}{263.790} = 90 \text{ kişi/km}^2$$

Tarımdan geçimini sağlayanlar ile tarım arazileri arasındaki ilişkidir.

Çiftçi nüfus yoğunluğu da denir

Kırsal nalanlar üzerindeki nüfus baskısını belirler

Yıllara Göre Tarımsal Nüfus Yoğunluğu Azalmaktadır:

Tablo 3. <http://www.cografyatutkudur.com/nufus/nufus.html>08.04.2013

Yıl	Tarımsal nüfus	Tarım arazisi (km ²)	Tarımsal yoğunluk
1950	15 702 850	154 470	102
1980	25 097 430	275 750	91
1990	23 147 000	280 000	83
1997	22 179 676	280 000	79

<http://www.cografyatutkudur.com/nufus/nufus.html>

TÜRKİYE'DE UYGULANAN NÜFUS POLİTİKALARI

**1-Nüfus artış
hızını artırmaya
yönelik nüfus
politikası**

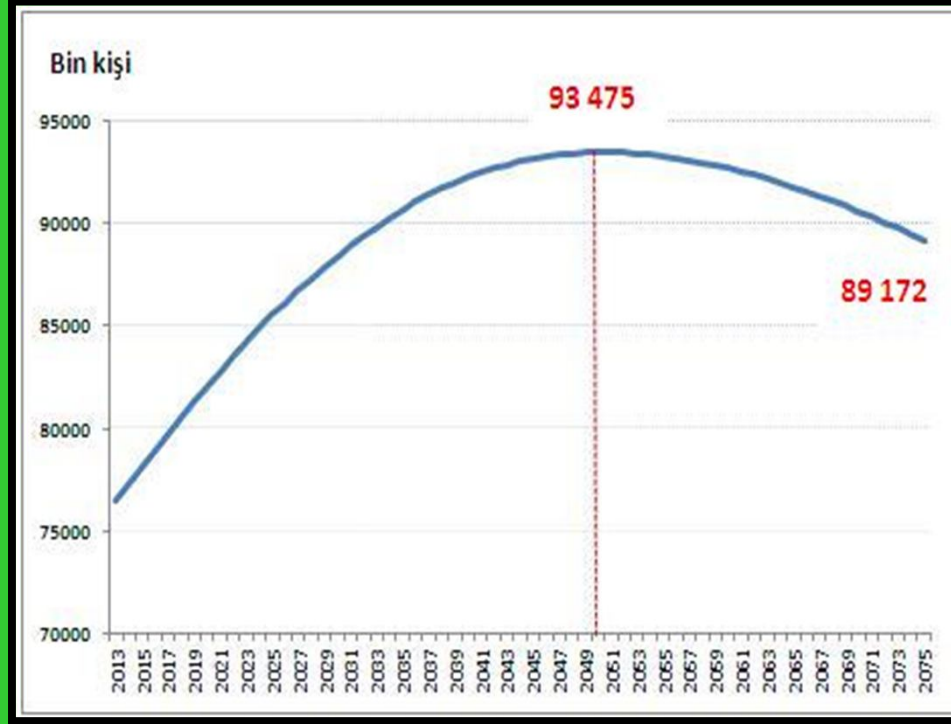
**2-Nüfus artış
hızını azaltmaya
yönelik nüfus
politikası**

**3-Nüfusunu nitelik
ve niceliğini
iyileştirmek
amacıyla
uygulanan nüfus
politikasıdır.**

Türkiye’de farklı dönemlerde farklı nüfus politikaları uygulanmıştır.Cumhuriyetin ilk yıllarından planlı dönemin başladığı 1963 yılına kadar nüfus artış hızını yükseltici politikalar izlenmiştir.

GELECEKTE TÜRKİYE NÜFUSU

Grafik 3.<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15844> 08.04.2013

Tablo 4.<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15844>

Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
2012	30,1	29,5	30,6
2023	34,0	33,3	34,6
2050	42,9	41,8	44,0
2075	47,4	46,0	48,7

➤ Demografik göstergelerdeki mevcut eğilimler devam ettiği takdirde Türkiye nüfusu yaşlanmaya devam edecektir.

➤ 2012 yılında yaşlı nüfus olarak tabir edilen 65 yaş ve üzerindeki nüfus 5,7 milyon kişi, bunların toplam nüfusa oranı %7,5'tir. 2023 yılına gelindiğinde bu nüfus 8,6 milyon kişiye, oranı ise %10,2'ye yükselecektir.

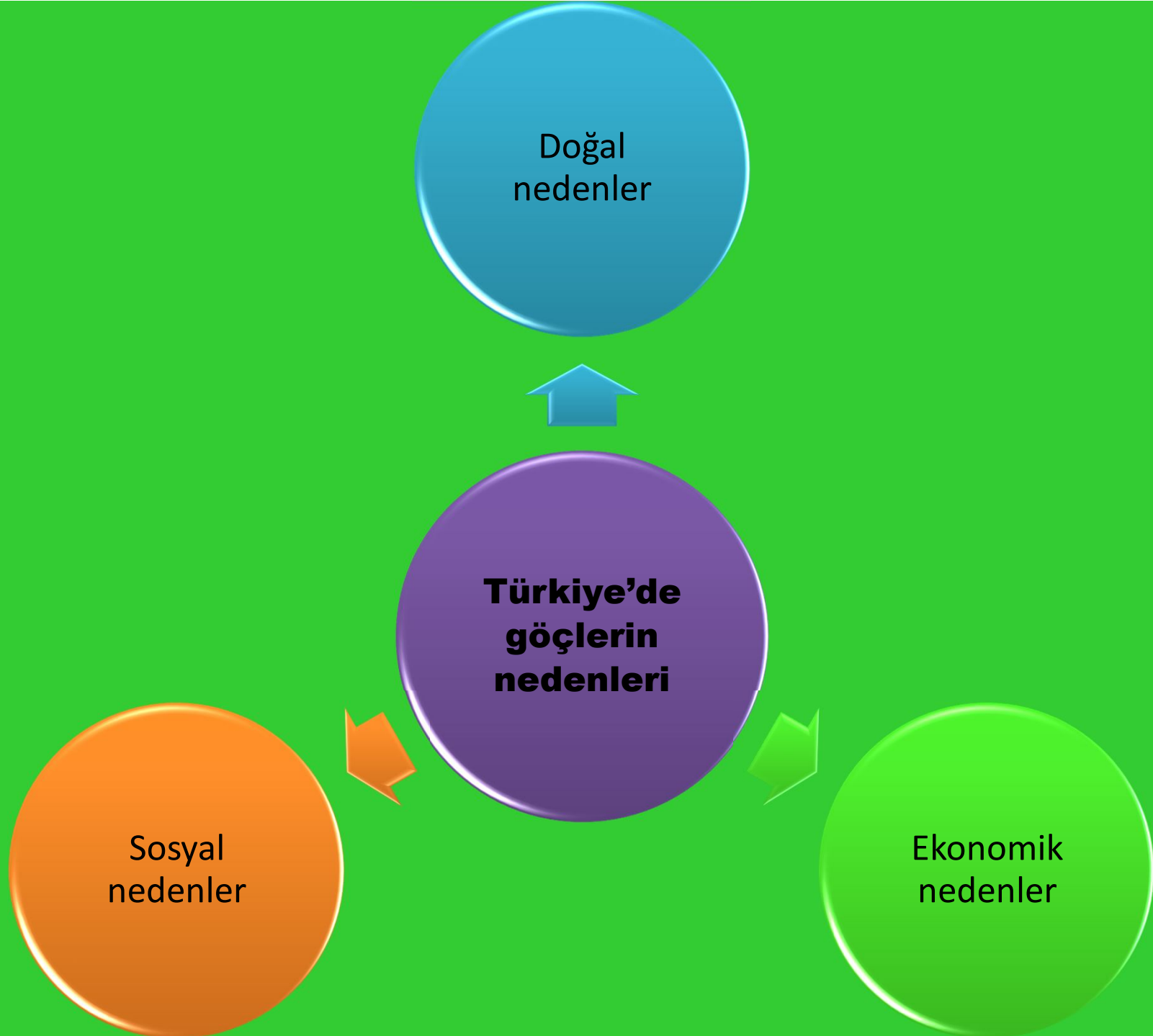
❖ Türkiye’de Göçler

GÖÇ

İnsanların , yaşadıkları bölgede mevsimlik veya daha uzun süreli yer değişikliğidir.

GÖÇLERİN SINIFLANDIRILMASI

Yurt içi yurtdışı durumuna göre

- İç göç
- Dış göç

Süresine göre

- Devamlı göç
- Mevsimlik göç

Gönüllülük ve zorunluluk durumuna göre

- Gönüllü göç
- Zorunlu göç

GÖÇLER	Yurt içi yurtdışı durumuna göre	İç Göçler	Kırdan kente
			Kentten kente
			Kentten kıra
			Kırdan kıra
		Dış (ülkeden ülkeye) göçler	İçten dışa
			Dıştan içe
	Gönüllülük Zorunluluk durumuna göre	Gönüllü göçler	Beyin göçü
			İşgücü göçü
		Zorunlu göçler	Muhaceret
			Mübadele
			Tehcir (sürgün)
			Mültecilik
			Sığınmacılık
			Deprem vb. doğal afetlere bağlı göçler
	Süresine göre	Daimî (kalıcı) göçler	
		Mevsimlik (dönemsel, sezonluk, periyodik) göçler	Turizm (yazlık) göçü
			Mevsimlik işçi göçü
			Yayla göçü

Tablo 5.Yılmaz,2011

İÇ GÖÇLER

Herhangi bir ülkenin sınırları içinde yapılan göçlerdir.

DIŞ GÖÇLER

Bir ülkeden başka bir ülkeye yapılan göçlerdir.2'ye ayrılır:

- 1)Yurt dışından Türkiye'ye yapılan göçler**
- 2)Türkiye'den yurt dışına yapılan göçler**

Küçük Doğanca Köyü

Foto.23 Almany <http://www.tripadvisor.com.tr/LocationPhotos-g187275-Germany.htm> 07.04.2013

Beyin Göçü

Foto 24. <http%253A%252F%252Fcelilerman.blogcu.com> 07.04.2013

Ermeni sürgünü

Foto 25.3Bhttp%253A%252F%252Fsesonline.net 07.04.2013

Suriyeli mülteciler

Foto.26 <http://haber.sol.org.tr/devlet-ve-siyaset/suriyeli-multecilerin-sayisi-157-bin-490-oldu-haberi-66416> 07.04.2013

Yayla göçü

Foto 27. <http://incebay.blogcu.com/tonya-da-yayla-gocu-gelenegi/6152710>
07.04.2013

Mevsimlik göçler

Foto 28. <http://haber.sol.org.tr> 07.04.2013

Foto 29. <http://www.sondakika.com/haber/haber-findik-iscileri-bayrami-huzunlu-karsiliyor-3872847/> 07.04.2013

TÜRKİYE NÜFUSUNUN NİTELİKLERİ

Nüfusun Nitelikleri

1.

- Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2.

- Yaş Bağımlılık Oranı

3.

- Eğitim Durumu

4.

- Çalışanların Ekonomik Faaliyet ve Mesleklere Göre Dağılımı

5.

- Kır ve Şehirlerde Yaşayan Nüfus

Türkiye Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Özellikleri -1 (Yatırım Planlarına Göre)

ÇOCUK

YAŞLI

Türkiye Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Özellikleri -2 (Yatırım Planlarına Göre)

GENÇ

Türkiye Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Özellikleri -1 (Güç Kaynağı Olarak)

ASKERİ

SİYASİ

EKONOMİK

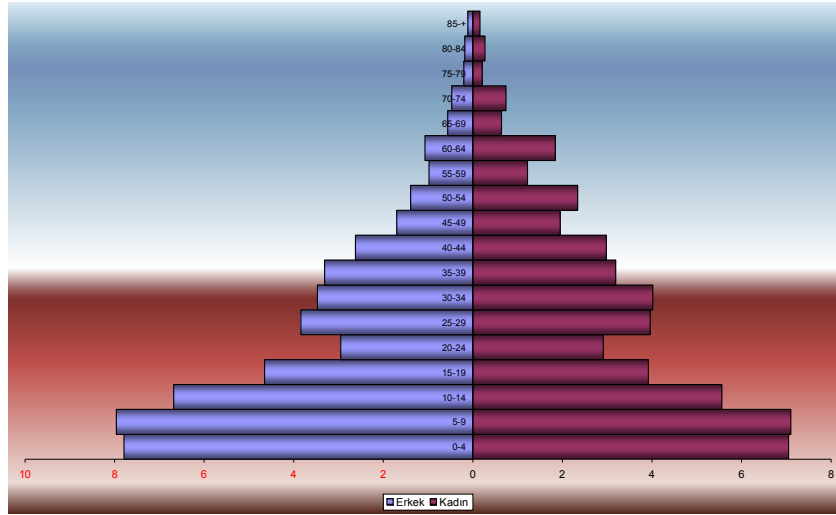
SOSYAL

Türkiye Nüfusunun Yaş ve Cinsiyet Özellikleri -2 (Güç Kaynağı Olarak)

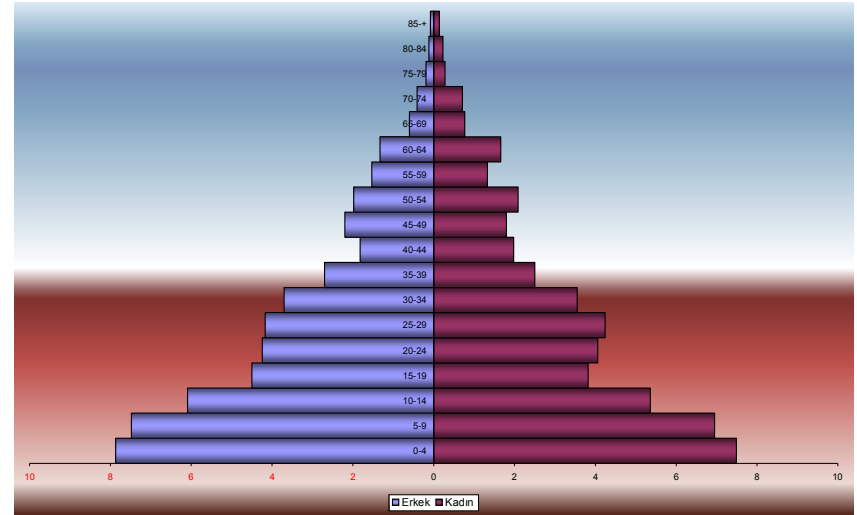

NÜFUSUN YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE ÖZELLİKLERİ -1

TÜRKİYE'NİN NÜFUS PİRAMİDİ 1940

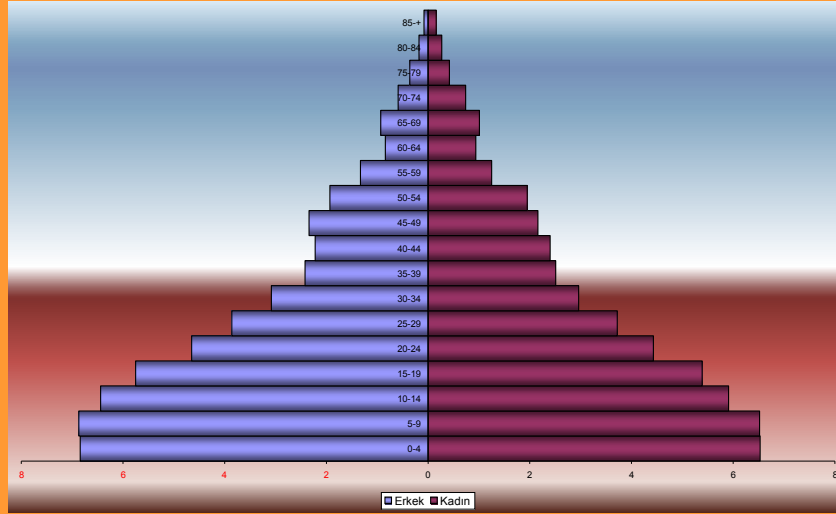
TÜRKİYE'NİN NÜFUS PİRAMİDİ 1960

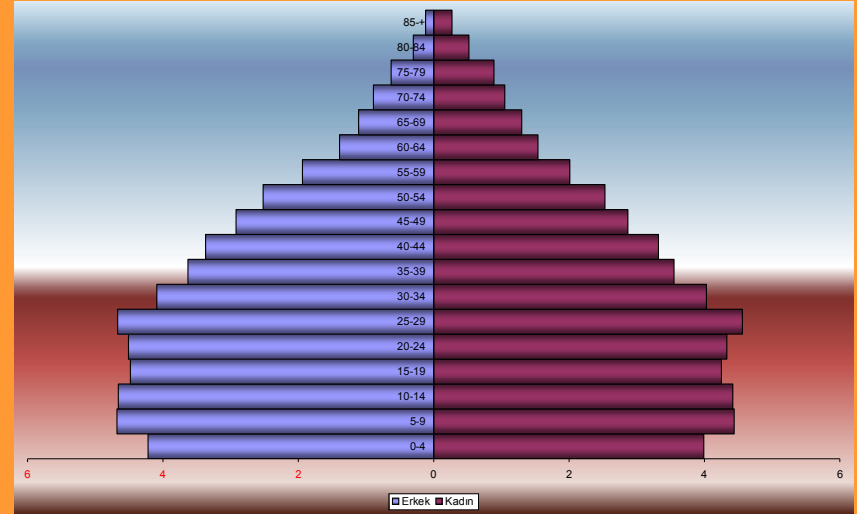

NÜFUSUN YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE ÖZELLİKLERİ -2

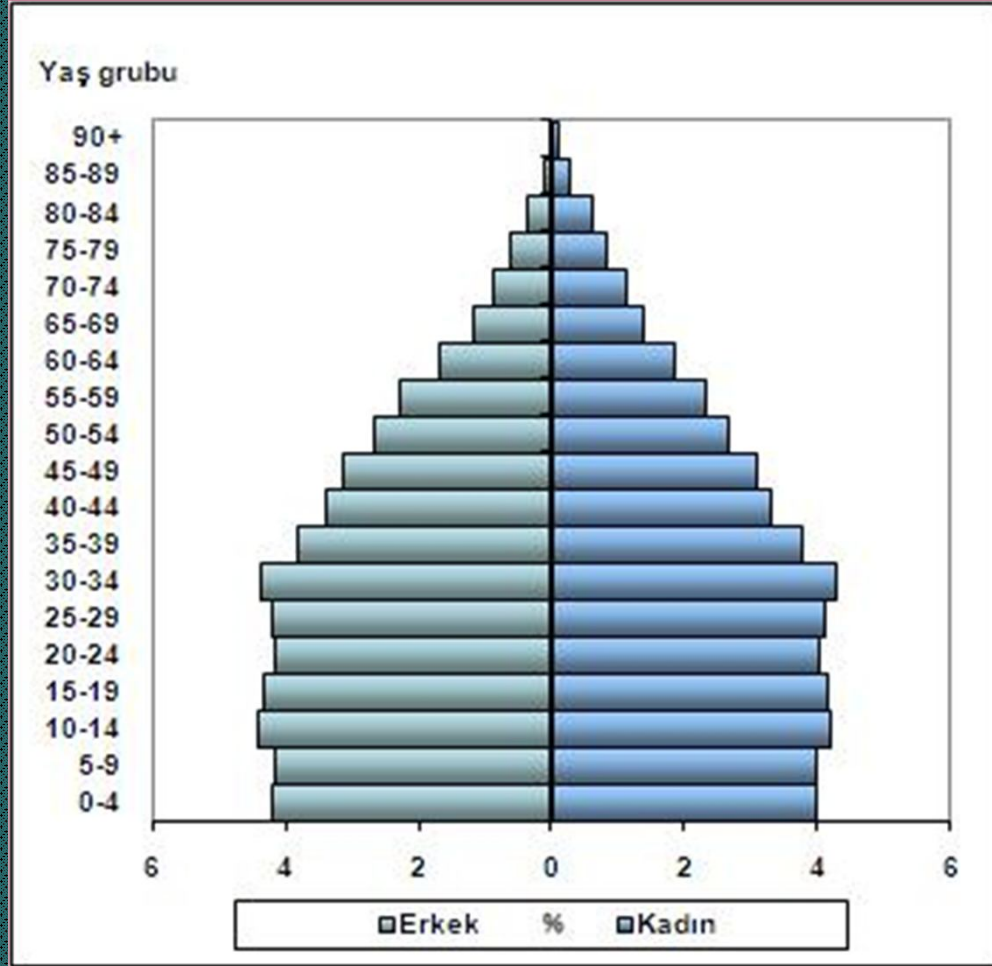
TÜRKİYE’NİN NÜFUS PİRAMİDİ 1980

TÜRKİYE’NİN NÜFUS PİRAMİDİ 2000

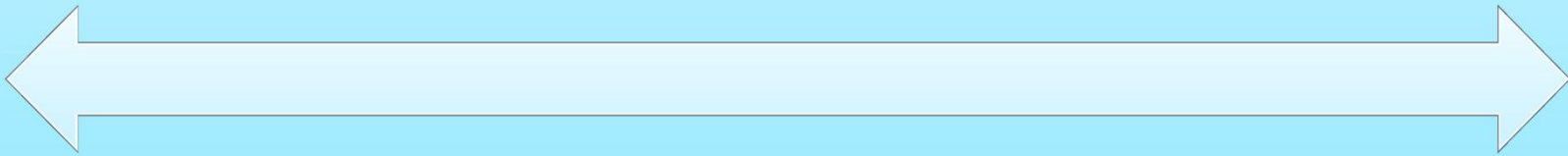
NÜFUSUN YAŞ VE CİNSİYETE GÖRE ÖZELLİKLERİ -3

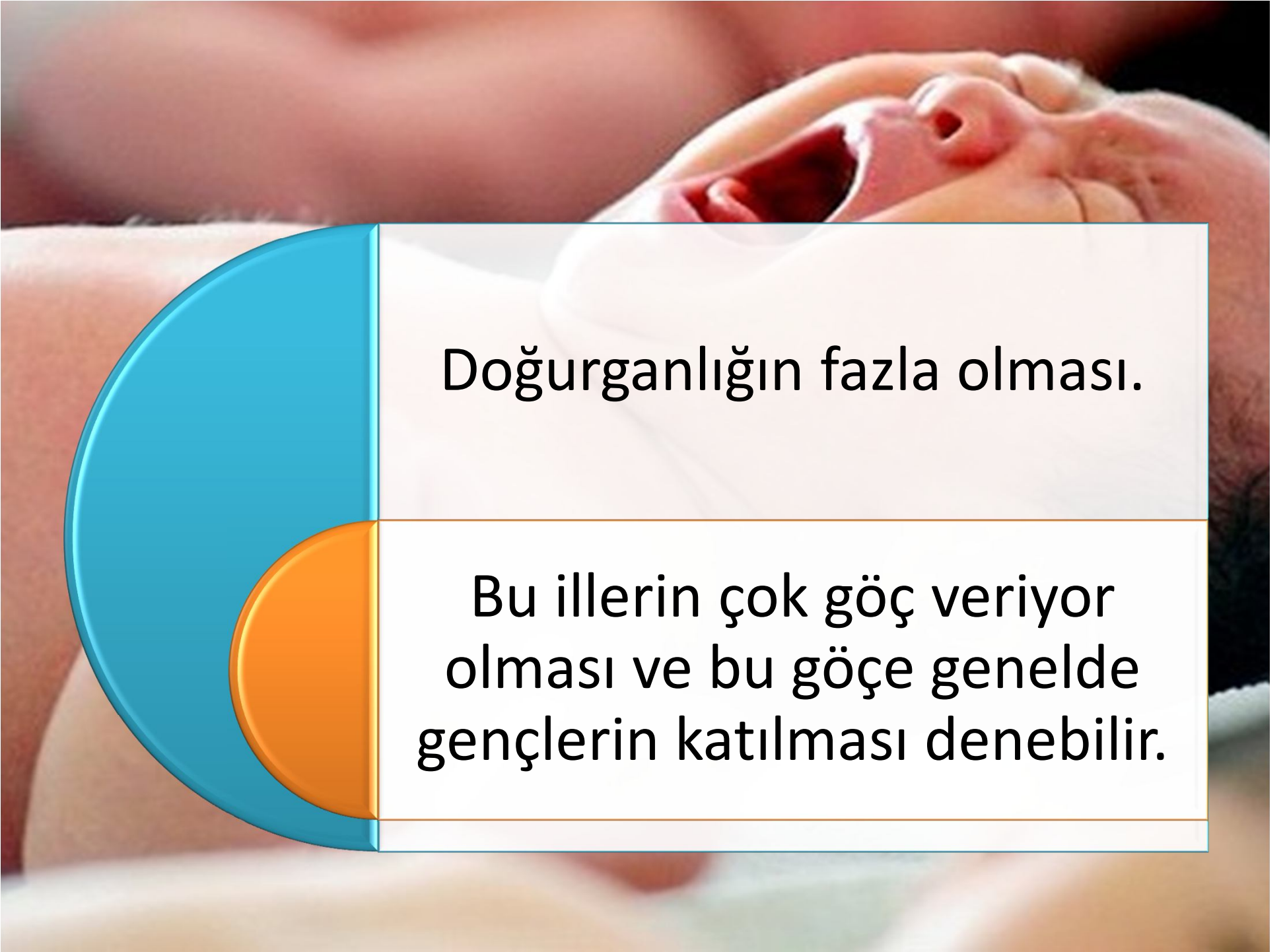

TÜRKİYE'NİN NÜFUS PİRAMİDİ
2012

Ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yer alan illerde çocuk yaştaki nüfusun daha fazla olmasının sebepleri nelerdir?

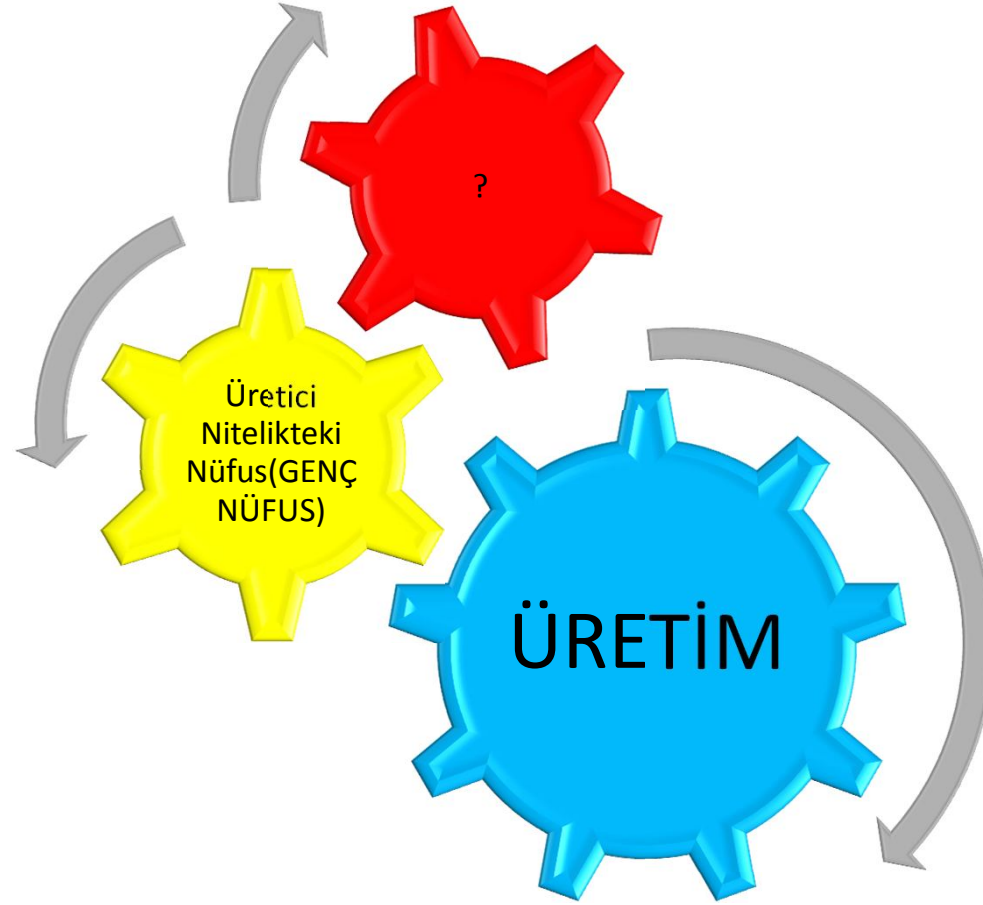

Doğurganlığın fazla olması.

Bu illerin çok göç veriyor olması ve bu göçe genelde gençlerin katılması denebilir.

Genç Nüfus = Üretici Nitelikteki Nüfus
ise Neden Üretim Yok ?

NÜFUSUN CİNSİYET ÖZELLİKLERİ -1

Nüfusun cinsiyet özelliği denildiğinde 1000 kadına isabet eden erkek nüfus anlaşılır.

Doğumlarda, nedeni henüz bilinmemekle birlikte, erkek doğum oranları daha fazladır.

Nüfusun Cinsiyet Özellikleri - 2

EVLİLİK

alpiharikalardiyyarinda.blogspot.com2010_07_01_archive.html

DOĞUM

www.turk90.com/anne-çocuk.html

ÖLÜM

www.turk90.comcenaze-resimleri.html

**İŞ
HAYATINA
KATILMA**

www.turk90.com-woman-resimleri.html

**DENGESİZ
CİNSİYET
DAĞILIMI**

AZ EVLİLİK

AZ DOĞUM

www.resimler.tv/resim894.htm

www.yeniansiklopedi.com/kadin/

www.turk90.comgaleriokul-resimleri.html3

www.mediacatonline.com/reklam-kurulundan-turizm-sirketlerine-ceza/
SET: 11/04/13

Sayım Yılı		
1927	48,1	51,9
1935	49,1	50,9
1940	49,9	50,1
1945	50,3	49,7
1950	50,3	49,7
1955	50,8	49,2
1960	51,0	49,0
1965	51,0	49,0
1970	50,6	49,4
1975	51,4	48,6
1980	50,7	49,3
1985	50,7	49,3
1990	50,7	49,3
1997	51,0	49,0
2000	50,6	49,4
2010	50,2	49,8

Cinsiyet
Göre Seyri

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Şahin, 2011

Türkiye'de nüfusun cinsiyet bakımından dağılımı ve istatistiksel durumu

Nüfusun Yaş Bağımlılık Oranları -1

Nüfusun önemli özelliklerinden birisi de nüfusun bağımlılık oranıdır. Buna göre çalışan kişilerin bakmakla yükümlü olduğu (çalışmayan) kişilere oranı olarak belirtilebilir. Bir ülkede yaş bağımlılık oranı ne kadar yüksek ise çalışan kişilerin üzerinde o kadar baskı var demektir. Başka bir deyişle 0-14 yaş grubunun fazla olması doğurganlığın fazlalığı anlamına geldiği gibi aktif nüfusun yükünün artması anlamına da gelir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{(0 - 14 \text{ yaş nüfus}) + (65 + \text{yaş nüfus})}{15 - 64 \text{ yaş nüfus}} \times 100$$

Türkiye'de yaş bağımlılık oranı bakımından yıllara göre değişimler olmuştur. Geçmiş yıllarda yaş bağımlılık oranları daha yüksekti. Günümüzde daha çok kişinin iş hayatına katılımı bu oranı düşürmüştür.

Salih ŞAHİN

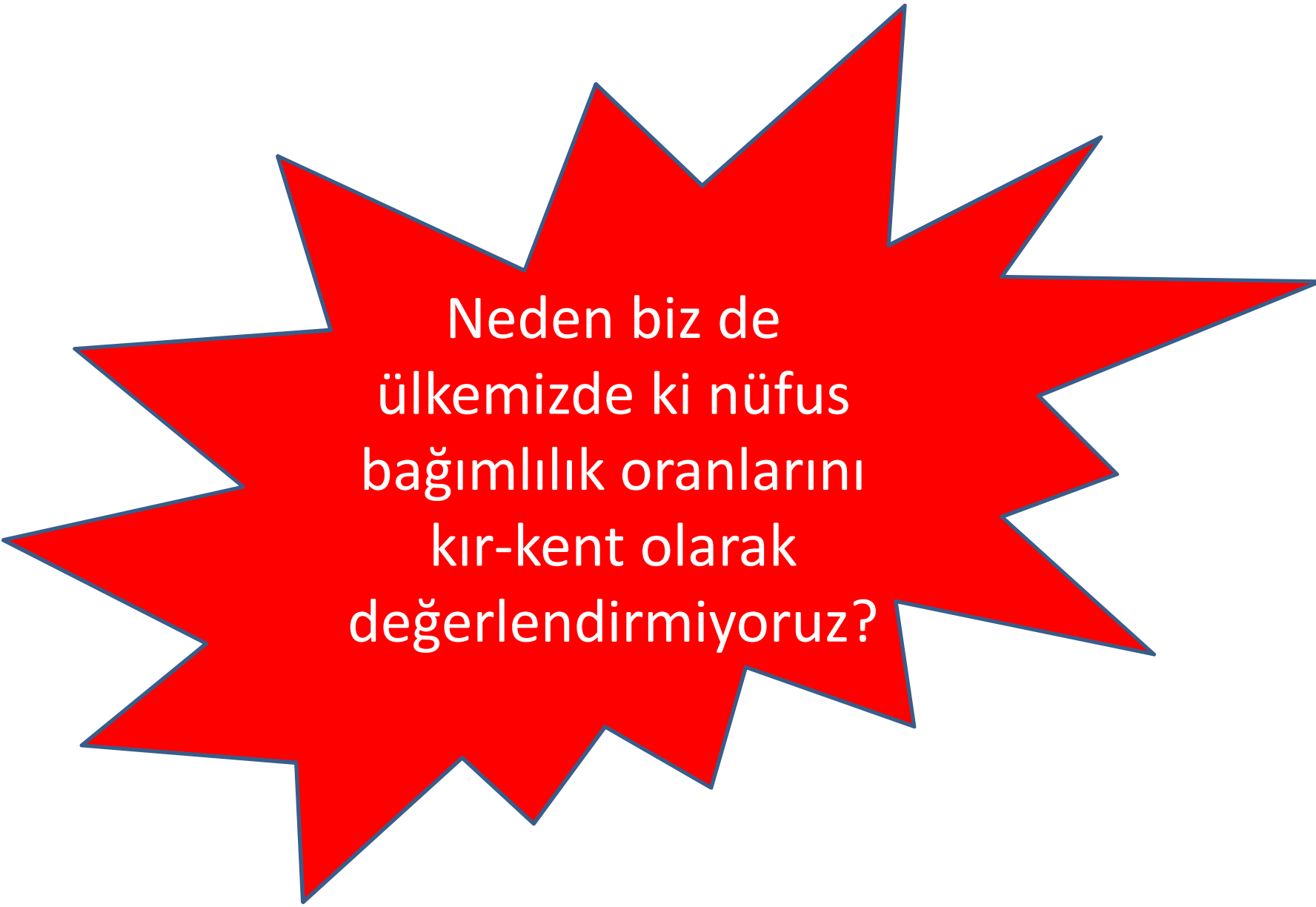
73

Yıllar	Yaş Bağımlılık Oranı (%)
1935	82,89
1950	71,32
1970	85,85
1990	64,68
2000	55,10
2010	48,8

Tablo 1.13: Türkiye'nin yaş bağımlılık oranları

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Türkiye'de doğurganlık oranları yüksek olmasından dolayı nüfusun hızlı bir şekilde artış gösterdiği bilinmektedir. Toplam nüfusumuz içinde genç nüfusun payı fazladır. Buna bağlı olarak nüfusun yaş bağımlılık oranları da yüksektir.

Neden biz de
Ülkemizde ki nüfus
bağımlılık oranlarını
kır-kent olarak
deęerlendirmiyoruz?

Türkiye’de Çalışan Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı -1

Tarım

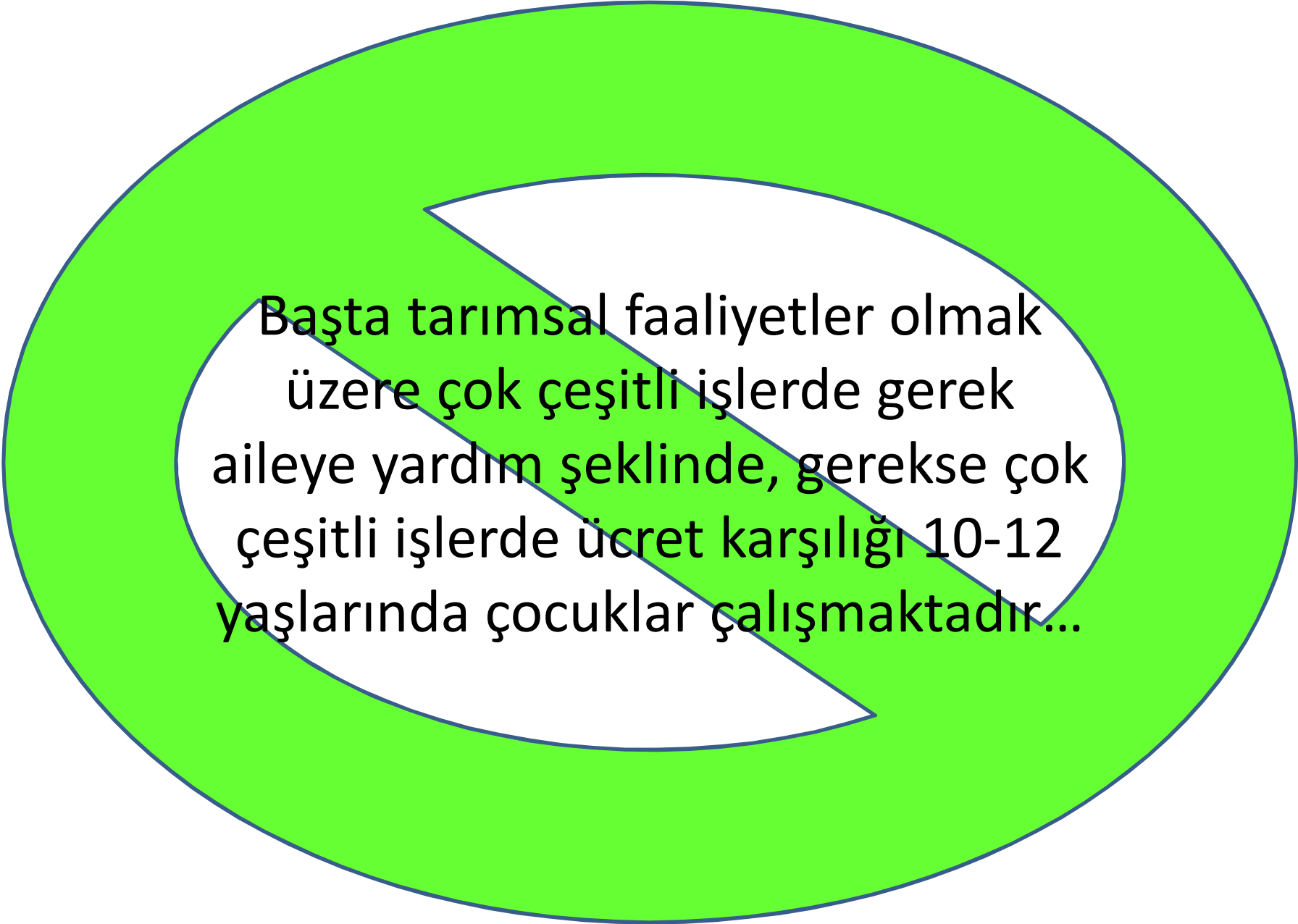

Sanayi

Hizmet

Çalışma çağı nüfus 15-64
olarak kabul edilmektedir.
Sizce her 15-64 yaş
arasındaki insan çalışır mı ?

Başta tarımsal faaliyetler olmak
üzere çok çeşitli işlerde gerek
aileye yardım şeklinde, gerekse çok
çeşitli işlerde ücret karşılığı 10-12
yaşlarında çocuklar çalışmaktadır...

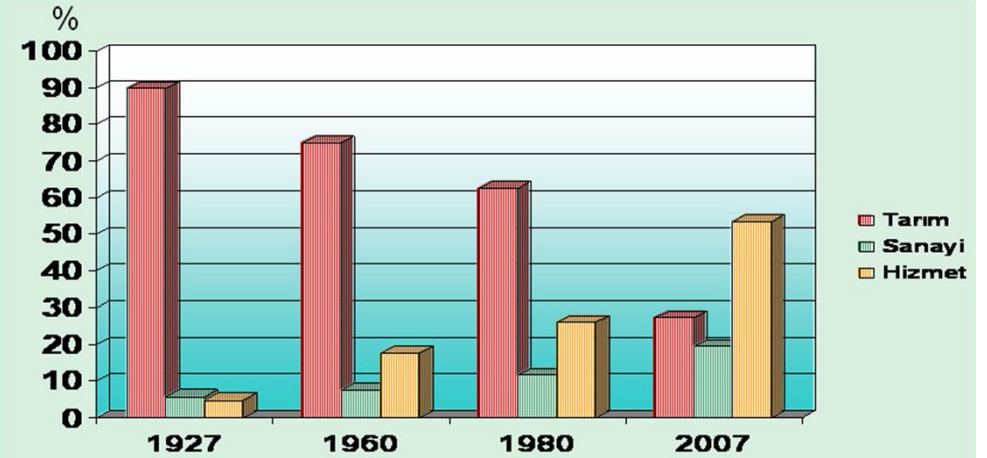
Türkiye’de Çalışan Nüfusun Ekonomik Sektörlere Dağılımı

kabul edilen Japonya, ABD, Almanya, İngiltere, Kanada gibi ülkelerde nüfusun çok önemli bir kısmı sanayi ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Buna karşılık geri kalmış ülkelerde çalışan nüfusun çoğu tarımsal faaliyetlerle uğraşmaktadır.

Yıllar	Tarım Sektörü	Sanayi Sektörü	Hizmet Sektörü
1927	89,6	5,6	4,8
1945	73,7	8,5	17,8
1955	77,4	6,7	15,9
1965	71,9	7,9	20,2
1975	65,1	11,5	23,4
1985	58,5	13,0	28,5
1990	58,5	13,4	36,1
2000	34,8	18,3	46,9

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr>

Çalışan nüfusun miktarı yıllara göre de değişik göstermektedir. Nitekim Türkiye’de cumhuriyetin ilk yıllarında...

Bazı İllerimizde Çalışan Nüfusun Sektörlere Dağılımı

uğraşanların sayı...
gibi illerde çalışan nüfusun % 30 kadarı sanayi faaliyetleriyle geçimini
sağlarken; Erzincan, Bingöl, Bitlis gibi illerde bu oranlar % 1'lere
kadar düşer. Böylece özellikle doğu bölgelerimizde tarım arazileri,
orada yaşayan ve tarımsal faaliyetlerden geçimini sağlamaya çalışan
insanlara yetmediği için, buralardan ülkenin diğer bölgelerine büyük
bir göç olayı yaşanmaktadır.

İller	Tarım	%	Sanayi	%	Hizmetler	%
İzmir	365.627	28,5	263.656	20,6	582.516	45,5
İstanbul	282.317	8,1	116.126	32,2	1.851.030	53,3
Bursa	277.075	33,6	232.586	28,2	274.353	33,2
Denizli	226.729	53,5	80.376	19	99.927	23,6
Erzincan	83.870	62	5.633	4,2	40.946	30,3
Şanlıurfa	312.613	22,8	14.893	3,5	88.546	0,6
Bingöl	67.903	69,9	1.363	1,4	24.834	25,6
Adana	246.725	43,1	82.501	14,4	215.102	37,6
Kırşehir	62.023	65,1	5.652	5,9	23.516	24,6

Bazı illerimizde çalışan
nüfusun sektörlere dağılımı

Kaynak: DİE, 2000 Genel Nüfus Sayımı, Nüfusun Sosyal ve Ekonomik Nitelikleri, Ankara

Tarımla uğraşanlar genellikle kırsal kesimde ve ülkenin
çok doğu yarısındaki illerde kendini gösterir. Buna karşılık
sektöründe uğraşanlar genelde İstanbul, Ankara, İzmir gibi
şehirlerimizde bulunurlar. Sanayi sektörlerinde çalışan nü-

TÜRKİYE NÜFUSUNUN EĞİTİM DURUMU

ülke için önemli bir güç kaynağıdır. Bu nedenle, insanların eğitimine büyük pay ayırarak yatırım yaparlar. Gelişmiş ülkelerde nüfusun tamamına yakını okuma yazma bilir ve önemli bir kısmı yüksek öğrenim görmüştür. Bu ülkelerde bütçeden eğitim için ayrılan pay da büyüktür.

Yıllar	Okur yazarlık Oranı (%)
1935	19,25
1950	32,37
1970	56,21
1990	80,46
2010	92,8

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Nüfus Sayımı, 2009, TÜİK yayın no: 3427, Ankara

Türkiye'de de Cumhuriyetin ilânından sonra eğitilmiş insa
hızlı bir şekilde yatırımlar yapılmış ve il

**Sizce okuma yazma oranında
cinsiyetlere göre bir dengesizlik var mı?**

KAYNAKÇA

Doç. Dr. Ali YILMAZ Ders Notları

Prof. Dr. Cevdet YILMAZ Ders Notları

KARABAĞ, S. , ŞAHİN, S.,(2011), Türkiye Beşeri ve Ekonomik Coğrafyası

ŞAHİN, C. , DOĞANAY, H.,(2007), Türkiye Coğrafyası

TÜMERTEKİN, E., ÖZGÜÇ, N., (2010), Beşeri Coğrafya

VERİ KAYNAKLARI

[www.özgünresimler.com](http://www.ozgunresimler.com)

<http://www.haber7.com/neler-oluyor-hayatta/haber/976045-124luk-mehmet-dede-rekor-pesinde>

<http://reikigelisim.com/doktor-roportajlari-2/>

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13132>

<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=13132>

<http://www.risalehaber.com>

<http://www.mansetgazetesi.com/haber/22942-dunya-ortadogu39da-39su-savaslari39-tehlikesi.html#ixzz2Q1LXfo>

<http://www.estanbul.com/marmara-bolgesi-bitki-ortusu-83443.html>

www.kaskisla.com

<http://www.bilgigucu.com/turkiyede-nufus-dagilisi-ve-nufus-dagilisina-etki-edenfaktorler>

<http://www.bilgigucu.com/turkiyede-nufus-dagilisi-ve-nufus-dagilisina-etki-edenfaktorler>

<http%253A%252F%252Fwww.balkanskidom.com%252Fg-246-231-304-mgeleri-t2121.html>

www.milliyetemlak.comhaberafyonkarahisar'a-dev-spor-kompleksihaber.htmlhaberID=6846

Omu.edu.tr

www.ozgunresimler.comr-971--11898.htm

www.özgün resimler.com

www.turk90.com/anne çocuk.html

www.yeniansiklopedi.com/kadin